

רית הזיוף ברחובות לילבן

וע כי הניגודים האפלטוניים והעדתיים
כפידה רבה הושגה האטרה. אולם
רתית עוד שרירה וקיימת במדינה.

הזיופים נעשו במשרד-רישום-התלמידים, בו עבדו שניים מפני קידי הפועל המזרחי. הם הכריזו כי המניע לזיופים היה הכי נגדוהם של ההורים האשכנזיים להניח לילדיהם להתערב בין ילדיהתימנים.

השיב ראש-העיר, בן-ציון הורוביץ: „איני מאמין כי זה נכון. אבל אם יביא לי מישהו הוכחות בכתב כי נעשו זיופים, אאשים את האחראים לכך בעבירה פלילית.“

בינתיים נפל לידי אחד מראשי שכונת-שעריים מכתב-חוזר סודי, שנשלח, כנראה, על-ידי ועדה-הורים של בית-הספר תחכמוני אל הורי הילדים של משכנות. לשון-המכתב:

א. נ. על-יך לגשת היום משעה 5 עד 7 לבית-הספר מוריה ולרשום את ילדיך להתאם להוראות. לאחר שאתם רשמתם את הילדים, תקבלו העברה תוך 24 שעות, והילדים יוכלו לבקר בבית-הספר על אחריותן, בלי שום הפרעה נוספת. בכבוד רב

וועד-ההורים. מאחורי כל זה הסתתר טכס פשוט, אך מחוכם: ילדי משכנות צייתו להוראה הממשלתית, נרשמו לבית-הספר מוריה, אך לא למדו שם. במקום זה שבו ונרשמו, הפעם תחת כתובות מזויפות. בבית-הספר תחכמוני, שהיה רצוי יותר להוריהם.

חקירה פתית

אחדים מיושבי-שעריים פתחו בחקירה טרסית, ובמהרה נרדעה להם זהות הילד הראשון, אשר כתובתו זויפה: משה מרמלשטיין.

אברהם, אביו של משה, הגיע לישראל עם גליה-עלייה הגדול מהונגריה. ביתן הקטן-לבן מכוסה בשיחים מסססים ירקרקים. את זמנו הפנוי, לאחר שמנה שעות של תיקוני-סלפונים במשרד-הדואר הרחובותי, מבלה אברהם בהשקאה הדשא שליד ביתו ושיפול במשקו הזעיר. תוצאות עבודתו השקדנית ניכרות בכל מקום.

„האם הוא עזב את בית-דודו ובא לביקור קצר בבית ז“ אברהם ביקש סליחה, אמר כי יש לו עבודה רבה: „שלום.“ הכתב המשיך בדרכו — מבית לבית.

אווירה יבשה מסוכחת

שכון משכנות שונה לחלוטין משעריים. האדמה מחולקת למגרשים, והבתים ניצבים שורות שורות — כמו חילים. ליד כל בית משתרעת חצר, מוקפת גדר-תיל. האווירה היבשה והמפוכחת של המקום דבקה גם ביושבויו.

יוסף פאטנהיים אדום-השיער, פקיד חתיק של תנובה, לא התעניין בכל הפרשה: ילדיו גמרו את בית הספר לפני שנים רבות. אבל אילו היו לו ילדים קטנים כיום, לא היה שולחם ללמוד בשעריים: „הילדים שם מקללים זה את זה ומרבים להתקוטט. התנהגותם פשוט איומה. הם מכים את המורכ. מה אתה רוצה? הם פראי-אדם.“ הוא חתך את זקנו האדום קצר והוסיף: „התגוררתי בשעריים משך 18 שנה. הם שונאים אותנו יותר משאנו שונאים אותם. בתקופת-המאורעות, כאשר היה אשכנזי נהרג, היו הם אומרים: „כלב נהרג ז' דברים אלה נחרטו בלבי. לא אשכח אותם לעולם.“

מאיר גרוס הינו חייט. מבין שפתיו נמלטה אגחה חייטית טיפוסית: „המצב הוא טראגי. בגולה היינו יהודים — בכל מקום בו התגוררנו. כאן הפכנו להונגרים, גרמנים, פולנים, רוסים ותימנים. עלינו להתמוג ולהסוך לעם אחד. אנו לא נוכל לעשות זאת, אבל ילדינו יזכו לכך — אם רק נניח להם. בנו, שלמה, מבקר בבית-הספר תחכמוני זה שלוש שנים. הבעיה לא נגעה לו אישית.“

„הבעיה תהיה נוגעת לי רק בשנה הבאה.“ אמר הסקיד ישעיהו יהודה. „ילדי מבקרים עדיין בגן-הילדים, אבל בשנה הבאה יהיה עליהם להרשם לבית-ספר כלשהו.“

גם יהודה האמין כי יש צורך במגע הדוק יותר בין ילדי כל העדות. קשה היה לו לשכוח את ימי לדותו, כאשר היה הוא התלמיד האשכנזי היחידי בתלמוד-תורה תימני: „סבלתי קשות. כל היום שמעתי רק, שיכנאוני! שיכנאוני! זה לא היה קל, אבל עלינו לשכוח ולהשכיח זאת.“

אשתו עדינת-הפנים ורכת-החיוך אף היא בילתה שנים רבות בקרב בני-עדות-המזרח בירושלים: „הם אנשים נפלאים, ישרים וטובי-לב. אבל מוגם חם מדי. אני חוששת לשלוח את ילדי לשעריים. הם עלולים לספוג אבן בראש.“

הם הביאו שנאה

בני-שעריים היו מלאים מרירות. ועד-ההורים של בית-הספר מוריה נפגש עם כתב העולם הזה. אחר מתברר-הועד, סעדיה כובשי, אמר: „העולים מן הגולה הביאו איתם את השינאה. הם שכחו את הסבל, אשר שבעו מידי האנטישמיות.“

סען חבר אחר של הועד, יוסף צומן: „לא יזיק לנו גם אם ילדי-משכנות לא יבקרו בבית-הספר שלנו. אבל הבעיה בפני עצמה מכאיבה לנו עד מאד.“

הוסיפה מרים מורחי, חברת ועד-ההורים ואירגון הנשים התימניות, המספלת כילדים זה חמש-עשרה שנה: „היינו טובים בשביל להילחם בבירוסים. היינו טובים בשביל להילחם בערבים. היינו טובים בשביל לשטוף את הרצפות של האשיכונים. אבל ילדינו אינם טובים במידה מספקת, כדי לשבת

נגד הפרדה על ספסל אחד בכיתה א' של בית-הספר „מוריה“ בשעריים, שהוא הכלונדי ודייד שחור-השיער. המורה, אשכנזי, טוען כי אין הבדל ערתי בין האינמליגנציה שדחה.

על ספסל אחד עם ילדים אחרים. אתה יכול להיות פיקח וכשרוני, אבל אם אתה תימני, אתה מחוסל. מתי יבוא הקץ לכידוד זה? „בסדר! הבה ונשכח את העבר. אנו באנו מן המדבר. האשכנזים באו מארצות המכוונות והמטוסים. באותה תקופה היה בינינו הבדל גדול. אבל עכשו? ילדינו מתחילים בחיים חדשים. עליהם לגדול יחד, ואסור לנו להרעילם ברעל הישן. הגיחו להם לפתור את הבעיות בכוחות-עצמם — לאחר זמן.“

בסוף השבוע הפך ניצוץ עקיפת חוק-החיון הממלכתי ללהבה בינעדתית, שינונה מבערות ומרגשות אצורים. אולם ביסודו היה זה מאבק על קיום חוק לאומי, אשר נועד לחסל התנגשויות אלה, לא ליצור איתן. חוק החיון הממלכתי האחיד הינו תקיף ומרחיק-לכת. ככל חוק כזה, היו מכשולים צטויים בדרכו. ככל חוק כזה, חייב הוא להתגבר עליהם.

כאשר ביקר במקום כתב-העולם הזה, לא הכחיש אברהם כי הוא התנגד לשלוח את משה בן ה'ד למוריה: „המצב ההיגייני שם איום ונורא. והילדים מתנהגים בצורה פרועה. לא רציתי שמשה יקלוט את הרגליהם.“

„הנכון הדבר שרשמת את בןך תחת כתובת אחרת, כדי שהוא יוכל לבקר בבית-הספר תחכמוני?“

המחמאה מצאה, כנראה, חן בעיני-אברהם. הוא אמר בחיוך: „הילד גר בעיר, מפני שאני ואשתי עובדים עד שעה מאוחרת, והוא נאלץ להישאר לבדו בבית.“

באות רגע הגיע למקום ילד קטן, יחף ולבוש-גופיה. אברהם בא במבוכה. הילד אחז בזרועו, ביקש לרכב על האופניים. „האם זה בןך, משה?“

„כן“, מבוכתו של אברהם הלכה וגדלה.

* חזנתו וזותנתו של מרמלשטיין גרים בבית הסמוך.

מיכאל הנער הכלונדי אשר התפכך הערתי ברחובות עמד להפכו לכן גזע-אדונים חדש. מיכאל הצהר, עדיין, עיוור-צבעים.